

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

15
1921

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— *Ἀναγραφὴ πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.* Ἐν τῷ κώδικι Theol. Graecus CCCII (Lambecius XXXIV) τῆς ἐν Βιέννῃ καισαροβασιλικῆς βιβλιοθήκης περιλαμβάνεται ἐν φ. 356—8 ἀναγραφὴ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχῶν ἀξία δημοσιεύσεως, ἣν εἶχεν ὑπόσχεθῆ νὰ συμπεριλάβῃ ὁ Lambecius εἰς τὰ Supplementa Byzantinae historiae, ἅτινα ἐσκόπει νὰ ἐκδώσῃ.

— *Ἑλληνικαὶ παροιμίαι.* Ἐν φ. 99α τοῦ κώδικος Phil. Graecus CCXVI τῆς ἐν Βιέννῃ καισαροβασιλικῆς βιβλιοθήκης εὑρηναὶ γεγραμμέναι αἱ ἐξῆς καὶ ἄλλοθεν γνωσταὶ ἑλληνικαὶ παροιμίαι: Ἴππος εἰς λείον πεδίου. Ἄετος εἰς θήραν. Ξυρὸς εἰς ἀκόνην. Σφαῖρα κατὰ πρηνούς. Πῦρ εἰς ἀκάνθας. Σπόγγος εἰς ὕδωρ.

— *Γαζῆ Χασάν πασᾶ Μπουγιουρουλδίου:*

Ἴσον τοῦ μπουγιουρουλδίου

Γαζῆ Χασάν πασᾶς ἐλέω θεοῦ βεζύρης καὶ καποδάν πασᾶς καὶ τῶν λοιπῶν.

Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ἕλος ὁ κοινὸς ραγιαῶς τῆς νήσου Πολυκάνδρου, βλέποντες τὸ παρὸν ὑψηλὸν καὶ ἡγεμονικὸν πουγιουρουλδί, ἔστω εἰς εἰδήσιν σας, ὅτι τὸ ἰλιζάμι τοῦ νησιού σας τοῦ παρόντος χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ ἔτους, ἀπὸ πρώτης Μαρτίου μέχρι τέλους τοῦ ἐλευσομένου Φεβρουαρίου χρόνον ἓνα ὀλόκληρον τὸ ἐδώσαμεν πρὸς τὸν Λεονάρδον Βαλέτα, τὸν ὁποῖον θέλετε τὸν γνωρίζει διὰ β' ὁδὸα καὶ ζαμπίτην σας, παραδίδοντες αὐτῷ μετὰ προθυμίας τὰ χαράτσια σας, κομέρης, δεματικὸν καὶ εἴ τι ἄλλο κανονικὸν καὶ συνειρησμένον κατὰ τὸν τρόπον τοῦ βοεβοδαλικίου εἶναι δικαίωμα, προσφέροντες πρὸς τὸν ρηθέντα βοεβόδα καὶ τὴν προσήκουσαν ὑποταγὴν ὡς πρὸς ζαμπίτην σας, καὶ εὐπειθειαν. Σὺ δέ, ὦ βοεβόδα, πρόσεχε καλῶς ἀπὸ νεωτερισμοῦς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ζήτημα ἐναντίον τῆς βασιλικῆς ἀγίας κρίσεως καὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν, ἐπιμελοῦμενος

1. Ἴσον 2. χασάν 4. οἱ 8. ἐδώσαμεν

πάντοτε διὰ τὸ συμφέρον τοῦ πτωχοῦ ραγιαῖ καὶ διευθύνων αὐτὸν ἀφελοπρὸσώπως ἐν δικαιοσύνῃ. Τίγας ἄλλοτὸν γὰρ μὴ φανῆ ἔναντιος τοῦ παρόντος ὑψηλοῦ καὶ ἡγεμονικοῦ μπουγιουρουλδίου, καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως. Ἐξεδόθη ἀπὸ τοῦ διδανίου τοῦ βασιλικοῦ τερβανέ.

— Ἐκφρασις διὰ στίχων τοῦ πρωτονοταρίου τῆς Ἐφέσου τοῦ Περδίκη περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις κυριακῶν θαυμάτων καὶ θαυμάτων. Ἐν τῷ κώδικι Phil. gr. 149 τῆς Βιέννης, τῷ γεγραμμένῳ κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, εὐρίσκομεν τὴν γνωστὴν ἔκφρασιν διὰ στίχων τοῦ Περδίκη τῆς ὁποίας τὰ κείμενα παραβαλλόμενα πρὸς τὸ ἐκδομένον κείμενον ἐν τῷ 25 τόμῳ τῆς Βυζαντιδος τῆς Βενετίας¹ παρέχει τὰς ἀκολούθους διαφοράς.

3. ταύτην, αὐτὸς ἐκφράσω.
 5. μέσον κοιλάδων. δύο
 6. πάντη 7. βοριώτερον
 9. δι' ἀμπελώνων 10. ἔχοντα
 13. οὐπερ ἐντὸς πεφοιτηκῶς
 16. ὑφ' οὐπερ ἔστιν 17. ἐστὸς
 21. ἔστιν ἐν στοαῖς 23. κλήμακι
 24. ὡς ἀμετροβυθούσης 25. ὑπερθεν ταύτης
 31. μεταμικρὸν 32. Γολγοθᾶν δε
 34. ἔστι καὶ μέχρι νῦν 35. ἐφ' ὧπερ
 36. ἐρυθρίζουσαι 38. πρὸς δὲ ζωοδόχος
 46. ἔστιν ὁ τρόπος κάτωθεν κλιμακωτὸς εἰς βάθος
 49—50. (ἄλλοι —μέσω) λείπουσιν
 51. ἀμφοτέραι ἐνί 57. σφαιροειδῶν
 62. τούτω
 69. (ἐν μέρει δὲ—τείχους) λείπει
 70. ἄνωθεν οἴκων τοῦ Δαυὶδ λείψανα τῶν προτέρων
 74. εἰς τύπον 79. τοῦ τοίχους 80. κατίδοις
 81. Ἰοσεδέκ 82. Μελχισεδέκ
 83. πεδινὸν ναοῦ 89. τυγχάνων
 97. ἑκατοστύας 102. ἔλλεγμοῦ
 104. μολυβδίνης 107. ἐπεὶ δε 108. ἐώας

1. Περὶ τοῦ Περδίκη καὶ τῶν ἐκδόσεων τοῦ ἔργου αὐτοῦ πρὸβλ. Κρουμβάχερ κατὰ μετάφρασιν Σωτηριάδου Ἱστορία τῆς βυζαντινῆς λογοτέχνιας τόμος Β' σελ. 30.

109. ἀνεστηκὸς ἔστι 110. ἕω 112. μηλίων
 113. ἀλλ' 119. ἐλαιῶν 125. τὸ δ' ἀπ' ἐκείνου
 128. τοίχους 129. ὡς πολλαί 130. ἀπὸ
 131. ἐναυτῆ, τολμῶντας 132. καθαρὰν ἐξαγορείαν
 137. βίθσφαγῆς 139. βιθανίαν
 141. ἐπαφροῖζον 145. λαῦρα 146. Γετθσιμανῆ
 150. λογνοκαῖδες ἄπαυστον 151. παρ' αὐτῶν
 154. πανασσάση 158. καθορῶνται 160. ὁ τῆς
 162. καὶ τόπος ἐνθα 170. ἐξ ἧς τυφλὸς
 171. ὑπογέου 173. καταρδεῦον καλλωπίζον
 176. ἴδοις 180. λαῦρα 181. ἄστεος 193. κελλύδριον
 201. Γετθσιμανῆ 202. τῷ δ' 208. δυσμὰς κοιλάδος
 228. λάβοι 229. εὐρήσειε 238. ἄγη 240. παρυποκουβεῖσα
 248. φαίνεται δὲ 255. κατοικείας 257. εὐρομεν

— Ἄνθη εὐλαβείας¹⁾. Παρὰ Παναγ. Φορέστη Τυπάλδῳ ἐν Βενετίᾳ εἶδον τόδε τὸ βιβλίον: Ἄνθη εὐλαβείας ἐκχυθέντα εἰς τὴν πανένδοξον μετὰστασιν τῆς θεομήτορος Μαρίας παρὰ τινῶν τῶν τοῦ φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσειοῦ Τροφίμων τε καὶ Σπουδαίων, ἐπιστάσις καὶ ἐπαγορθῶσαι τοῦ πολυμαθεστάτου αὐτῶν ἱεροδιδασκάλου Ἰωάννου Πατούσα τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, Γυμνασιάρχου τοῦ ρηθέντος φροντιστηρίου, καὶ πανευλαβῶς ἀφιερωθέντα τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Σοφωτάτῳ Κῶ Κῶ Μελετίῳ Τυπάλδῳ Μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας, Ὑπερτίμῳ καὶ Ἐξάρχῳ πάσης Λυδίας καὶ τῶν ἐν ταῖς Κλειναῖς Ἐνεταῖς Ἑλλήνων Ἀξιοπρεπεστάτῳ Προέδρῳ.

Ἐνετίησιν. ἀφη'. Con licenza de' Superiori.

Περιέχει δὲ 1) ἀφιέρωσιν ἐν πεζῷ καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν γεγραμμένην φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν Λιβερίου Κολέττη ἱερέως Ἀθηναίου σὺν τοῖς λοιποῖς Σπουδαίοις τοῦ φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσειοῦ.

2) Εἰς τὸν Πανευλαθέστατον . . . Ἰωάννην Πατούσαν ἐπίγραμμα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλλ. ὑπὸ Δημητρίου Γεωργούλη ἐκ Τρικάλων τῆς Πελοποννήσου.

1. Λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔργου τούτου εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὸν πρότινος ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Petit πρώτον τόμον τῆς Bibliographie Hellenique τοῦ 18 αἰῶνος τοῦ Legrand. Ὁ Σάβας τούναντιον ἀγνοεῖ τὰ ἔργον τοῦτο τοῦ Πατούσα, εἰ καὶ ἀναφέρει αὐτὸ ἄνευ τῆς ὀνομασίας τοῦ συγγραφέως ἐν ὑποσημειώσει (πρβλ. Σάβας Νεοελ. φιλ. σελ. 461 καὶ 462 ὑποσ. 1).

3) Ὄνόματα τῶν Ἀβλαβῶν Ἀκαδημικῶν (ἐννοοῦνται οἱ Illesi). Ἐν τούτοις Ἀθηναῖοι πλὴν τοῦ Κολέττη Γεώργιος Πατούσας ἱεροδιάκονος, καὶ Ἀνδρέας Μπιάρης.—Τὸ ὄλον δὲ 12.

4) *Εἰς τὴν μετάστασιν τῆς Παρθενομήτορος Μαρίας* λόγος ἐκφραστικὸς ὑπὸ Γεωργίου Πατούσα ἱεροδιακόνου, εἰς τὴν κοινήν, ἀξιόλογον.—Ἀπὸ σελ. 7—16.

5) *Εἰς τὸν πανιερώτατον . . . Μελέτιον Τυπάλδου ᾄσμα* λυρικὸν μετὰ τὸ ὅποιον ἐπαινᾶται ὡς ἔμφυχος καὶ πνευματοκίνητος λύρα, κατὰ τὴν ἑναρμόνιον τάξιν ὅπου εἰς τὸν κόσμον εὐρίσκεται ἐν τολμηρῷ μέτρῳ εἰς κοινήν, ὑπὸ Ἰωάννου Βούλγαρι Κερκυραίου ἀρχιδιακόνου Φιλαδελφείας.

6) *In lode della Grecia Sonnetto* ἄνευ ὑπογραφῆς.

7) *Εἰς τὴν μετάστασιν τῆς Πανάγνου ᾠδᾶριον* τὸ παρ' Ἰταλοῖς λεγόμενον Σονέττο, ὑπὸ Φραγκίσκου Κολομπῆ ἱεροδ. ἐκ Κεφαλληνίας.

8) *Sopra la gloriosa Assunzione . . . Sonetto.*

9) Ὅτι ὁ θάνατος τῆς Θεομήτορος ἐστάθη ἡ θεϊκὴ ἀγάπη κλ. ᾠδᾶριον Ἀντωνίου Στρατηγοῦ ἀναγνώστου Κερκυραίου.

10) *Εἰς . . . Μελ. Τυπάλδου ᾄσμα* Σαπφικόν, ὅπερ τῷ Ἡλίῳ παραβάλλεται (ἀνώνυμον).

11) *Ad B. V. in Coelum assumptam, Epigramma* Ἴκτορος Σιγούρου Ζακυνθίου.

12) *Εἰς τὴν μετάστασιν τῆς Παρθενομήτορος Μαρίας ᾄσμα* Σαπφικόν, ἀνώνυμον.

13) *Ad . . . Mel. Typaldum epigramma* τοῦ Κρητὸς Φραγκ. Γεράρδου.

14) *Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕτερον ᾠδᾶριον* ἐν σελ. 30 ἀνώνυμου.

15) *Εἰς τὴν ἔνδοξον Μετάστασιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου παίγνιον* ποιητικὸν καμωμένον κατὰ μίμησιν τοῦ σοφοῦ Ἀνακρέοντος ὑπὸ Μυτάρη Ἀθηναίου. *Εἰς τὴν κοινήν.*

16) *Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Θεομήτορος* δύο ἐπιγρ. ἀνώνυμα εἰς τὴν ἀρχαίαν.

17) *Sopra la gloriosa Assunzione . . . Sonetto* τοῦ Ἀντωνίου Λάνδου Κρητικοῦ.

18) *Εἰς τὴν Πανήγυριν τῆς Θεομητορικῆς μεταστάσεως* δύο Ἐπιγράμματα ἀνώνυμα.

19) *Al merito . . . di . . . Mel. Tipaldo . . . Sonetto* ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Κουερίνη Ζακυνθίου.

20) Εἰς τὴν κοιμήσιν τῆς Παναμώμου ἐπίγρ. ἀρχ.

21) Εἰς τὴν αὐτὴν Πανήγυριν ἕτερον παίγιον ποιητικόν. Ἰωάννου Λομπουδίου Κρητικοῦ.

22) In Laudem deiparae in Coelum assumptae. Epigramma ἀνώνουμον.

23) Εἰς ἕναν Ἀμούσον, ὁποῦ ἐλόγιαζε νὰ ψάλλῃ εὐμορφα. Ἀματίου ἐνδεκασύλλαβον, ὑπὸ Λαυρεντίου Βενερίου Κρητικοῦ.

24) Εὐχαρίστησις «Ὅταν δὲν φθάνει ὁ εὐχάριστος ἄνθρωπος νὰ ἀνταμείψῃ μὲ τὰ ἔργα τὸν εὐεργέτην του, πάσχει καὶ μὲ τὰ λόγια νὰ φανερώσῃ τὰ χρέη του. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡμεῖς δὲν φθάνομεν εἰς τὸ πρῶτον, θέλομεν καὶ κηρύξῃ παντοτινὰ τὴν ἀγαθοποιόν σας πρὸς ἡμᾶς συγκατάβασιν.» Λιβέριος Κολέττης Ἱερεὺς Ἀθηναῖος.

Τὸ ὄλον εἰς μέγα δον σ. 42 καὶ φύλλον ἀσελίδωτον, ἐφ' οὗ τὸ σύμβολον τῆς Ἑταιρίας τῶν Illesi.

Τὸ δ' ἐν σελ. 30 «Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕτερον ᾠδάριον» εἶνε τῆδε, ἀνώνουμον :

Στὴν σκιὰν ἑνὸς δένδρου ὕπνον κειμένος
ἀνέπνεον βαθύν, μὰ μὲ καρδίαν
περίλυπον, γιὰ τὴν εὐτυχίαν
τῆς Ἑλλάδος στὸν νοῦν μου εἶχα, καὶ σθένος.

—
Ὅταν μίαν φωνὴν ἔτῳ ὕπνωμένος,
σῆκω, ξύπνα, γρυκῶ τί ἀθυμία,
τί ὕπνος εἶν' αὐτός; ποῖαν δυστυχίαν
ἔχεις καὶ κείττεσ' ἔτῳ τεθλιμμένος.

—
Ξυπνῶ, καὶ βλέπω εὐθύς ἄνω νὰ μένη
ἢ ἴδια Ἀθηναῖα μὲ παρρησίαν,
κ' ἔτῳ ἀπὸ ψηλὰ μοῦ συντυχαίνει.

—
Τῆς Ἑλλάδος τῆς πρὶν τὴν εὐδοξίαν
χρόνος τινὰς ποτὲ δὲν τὴν μαραίνει,
γιατ' ἀμάραντος εἶναι ἢ σοφία.

— Παῦλος Ὑδρουνηγός. Περὶ τοῦ ἐξ Ὑδροῦντος τῆς Ἰταλίας (Οεράντο) Ἑλληγος ζωγράφου τούτου τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, περὶ οὗ

ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. Γ', 1913, σ. 347, μικρὰ μονογραφία ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς ἐγγύς τῆς Ρώμης μονῆς τῆς Κρυπτοφέρρης (Grottaferrata) *Roma e l'Oriente*, ἔτ. Ζ' 1917, σελ. 130—146 ὑπὸ τοῦ G. N. Sola, τοῦ αὐτοῦ τοῦ γράψαντός τινα περὶ τοῦ ζωγράφου Παύλου ἐν τῇ *Byzantinische Zeitschrift* τόμ. Κ' 1911, σελίς 381.

— **Μονὴ Ἀργυροπόλου ἀνύπαρκτος.** Τὸ ὑπ' ἀριθ. XXXI ἐπίγραμμα τοῦ Θεοδώρου Βιλατζιών τὸ ἐκδοσθέν ὑπὸ τοῦ *Horner* ἐν τοῖς *Wiener Studien* Τόμ. XXV, 1903, σελ. 193 ἐπιγράφεται: *Εἰς νέραντζαν* (γρ. *νεραντζέαν* ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμωνος τομ. 8 σ. 135) τῆς μονῆς τοῦ ἀργυροπόλου (;) καυθεῖσαν ὑπὸ χειμῶνος». Ἀλλὰ τοιαύτη μονὴ δὲν εἶνε γνωστὴ, ἐν δὲ τῷ κώδικι γέγραπται τῶν ἀργυρῶν.

— **Ὁ Ἅγιος Βησσαρίων ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης.** Ὁ κ. Ν. Γιαννόπουλος ἀπέστειλε τὰ ἀκόλουθα. Ὁ ἀείμνηστος καθηγητῆς Σπ. Π. Λάμπρος ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι (τόμ. Ε', 1908, σ. 290-295) ἀφιέρωσε σελίδας τινὰς περὶ τοῦ Ἁγίου Βησσαρίωνος, ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης, ἀκμάσαντος κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΣ' αἰῶνος. Καὶ ὁ βίος καὶ ἡ προσωπογραφία τοῦ Ἁγ. Βησσαρίωνος ποικίλλουσιν. Οἱ δὲ μέχρι τοῦδε γράψαντες περὶ αὐτοῦ ἔγραψαν πεπλανημένως (πρὸλ. ἀναγραφὴν ἐν τῷ ἐμῷ ἄρθρῳ *Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι Θεσσαλίας ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Φιλολογ. Συλλόγου «Παρνασσοῦ»* (τόμ. Γ'. 1914, σελ. 261-267). Ἡμεῖς ἐγράψαμεν (ἐνθ' ἀνωτέρω) ὅτι ὑπῆρξαν δύο Βησσαρίωνες: εἷς ὁ ἀπὸ Δημητριάδος προαχθεὶς εἰς τὸν θρόνον Λαρίσης, κατὰ τὸ ὑπὸ Ἰωάννου Σακελλίωτος δημοσιευθὲν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος (τόμ. Β' σελ. 17-20)· ὁ δ' ἕτερος, ὁ ἀπὸ Σταγῶν, ὑποτακτικὸς ὢν τοῦ πρώτου, περὶ οὗ ὁ ὑπὸ Παχωμίου τοῦ Ρουσάνου συνταχθεὶς βίος ἐν ἀρχαίᾳ φράσει, ἐξ οὗ ἐλήφθησαν οἱ ἐν τοῖς Συναξαρίοις ἐν δημῳδαί φράσει (βλέπε Σπ. Π. Λάμπρου ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι, τόμ. Ε', 1908, σ. 292-293). Ὁ βίος οὗτος τοῦ Ρουσάνου περιέχεται καὶ ἐν ταῖς Ἀκολουθίαις τῶν ἁγίων, ὧν ἡμεῖς ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1856 καὶ τὴν τοῦ 1897 (πρὸλ. Λάμπρου, Νέος Ἑλληνομνήμων, ἐνθ' ἀν. σελ. 290). Ἐπίσης δὲ ποικίλλουσι καὶ αἱ εἰκόνες τοῦ ἁγίου. Περὶ τούτου δ' ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Φιλολογ. Συλλόγου «Παρνασσοῦ» (τόμ. Ζ', 1903, σ. 222 καὶ ἐξ. μετὰ δύο λιθογρ. πινάκων, ὧν ὁ εἷς ἐγχρωμος). Τὸ ζήτημα ὁμῶς ἔλυσεν ἡ μικρὰ παλαιὰ ἐκκλησίαι τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων ἐν Τρικκάλοις, ἧτις διέσωσεν ἡμῖν

ώραίας τοιχογραφίας ἐν μὲν τῷ κυρίως ναῷ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ἐν δὲ τῷ βορείῳ κλίτει, τῷ καὶ γυναικωνίτῃ, τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἐνταῦθα παρίσταται ὁμάς ἀρχιεπισκόπων ἁγίων Λαρίσης, ὧν τινες εἶναι ἄγνωστοι ἀλλαχόθεν. Ἐλάβομεν φωτογραφίας αὐτῶν καὶ προτιθέμεθα νὰ δημοσιεύσωμέν που τὴν σχετικὴν πραγματείαν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ σημειούμεθα ἐνταῦθα ὅτι ἐν τῇ ὁμάδι ταύτῃ ἐξ ἑπτὰ ἀρχιεπισκόπων ἁγίων παρίστανται καὶ δύο Βησσαρίωνες Λαρίσης, ὧν ὁ εἰς κατέχων τὴν τετάρτην θέσιν φέρει γένειον μακρὸν μέλαν σφραγισθὲς καὶ τὴν ἐπιγραφὴν : « Ὁ Ἅγιος Βησαρίων, ὁ πρῶτον ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης ». Ὁ δ' ἕτερος, κατέχων τὴν ἐξόχτην καὶ τελευταίαν θέσιν, φέρει γένειον μέλαν πλατὺ τετράγωνον (αἶος παρίσταται εἰς περισσοτέρας ἐκκλησίας καὶ εἰκόνας ἐν Θεσσαλίᾳ ἴσως καὶ ἀλλαχοῦ) καὶ τὴν ἐπιγραφὴν : « Ὁ ἅγιος Βησαρίων, ὁ τοῦ Σωτῆρος, ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης ». Κατὰ ταῦτα ἐκ τῶν ἑπτὰ εἰκονιζομένων ἁγίων ἀρχιεπισκόπων Λαρίσης ὁ νεώτερος πάντων εἶναι ὁ Βησσαρίων ὁ Β', ὁ ἀπὸ Σταγῶν, ἀποθανὼν τῷ 1541 Σεπτεμβρίου 15. Ὁ δὲ ζωγράφος, πλησιέστερος πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ὧν εἶχε σαφεῆ γνῶσιν τῶν εἰκονιζομένων προσώπων καὶ παρέστησε τοὺς δύο Βησσαρίωνας διαφόρως ἐπιγράψας πρὸς διάκρισιν αὐτῶν ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου « ὁ πρῶτον », ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου « ὁ τοῦ Σωτῆρος », δηλ. ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Σωτῆρος, τῆς μονῆς τῶν Μεγάλων Πυλῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπωνομαζομένης « τοῦ Δουαίκου ». Ἐπομένως οἱ βιογράφοι τὸν Ἅγιον Βησσαρίωνα Λαρίσης, ἐβιογράφησαν τὸν δεύτερον, εἰς ὃν ἀποδοτέα τὰ βιογραφούμενα. Ἡ δὲ στήχυσις εἰς ἣν περιέπεσαν πάντες οἱ νεώτεροι, οἱ γράψαντες περὶ τοῦ ἁγίου Βησσαρίωνος, βλέποντες τὴν ἀντίφασιν μεταξύ τοῦ σιγιλίου (ἀπὸ Δημητριάδος) καὶ τοῦ βίου (ἀπὸ Σταγῶν), προῆλθεν ἐκ τῆς ὁμωνομίας τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Βησσαρίωνος. Τοῦ πρώτου δὲν ἔχομεν οὔτε ἀκολουθίαν, οὔτε βίον.